

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNIĄ

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNIĄ

--	--	--	--	--	--	--	--

dzień miesiąc rok

miejsce
na naklejkę
z kodem

EGZAMIN W TRZECIEJ KLASIE GIMNAZJUM Z ZAKRESU PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH *Świat dziecka*

Informacje dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 15 stron. Ewentualny brak zgłoś nauczycielowi.
2. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
3. Wszystkie zadania rozwiąż długopisem lub piórem.

4. Gdy przy zadaniu jest taki znak , to wybierz jedną odpowiedź i zamaluj wybrany kwadrat, np.:

- A.
- B.
- C.
- D.

5. Staraj się nie popełniać błędów. Gdy się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zamaluj inną odpowiedź, np.:

- A.
- B.
- C.
- D.

6. Gdy przy zadaniu jest taki znak , to sam napisz odpowiedź w miejscu kresek. Pomyłki przekreślaj.

7. Gdy przy zadaniu jest taki znak , to połącz strzałkami dobre odpowiedzi, np.:

Kasia → uczeń
Tomek → uczennica

8. W arkuszu znajduje się miejsce na brudnopis. Możesz je wykorzystać, redagując odpowiedź. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

LUTY 2005

Czas pracy:
do 180 minut

Liczba punktów
do uzyskania: 50

GH-B7-031

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst I

Rodzina Mostowiaków, mieszkająca pod koniec XIX wieku w Warszawie, składała się z pięciu osób: chorej matki Anulki, ojca Filipa i trzech synów – Wicka, Felka i Piotrusia. Do rodziny należała też „szkapa” – koń, który pracował z ojcem, wożąc żwir z Wisły. Kiedy ojciec stracił pracę, rodzina zaczęła sprzedawać domowe sprzęty i cenne pamiątki, aby zdobyć pieniądze na leki i żywność. Chłopcy spędzali czas z koniem – czyścili go i szczotkowali, a także bawili się z nim, gdyż ani chora matka, ani zmartwiony i smutny ojciec nie mogli zajmować się dziećmi.

Lekarz zalecał matce lepsze odżywianie oraz zmianę mieszkania na jasne i ciepłe. Pan Filip kochał swą żonę, chciał więc spełnić zalecenia lekarza. Sprzedał konia – żywiciela rodziny. Dzieci jeszcze tylko raz widziały swego przyjaciela-konia w dniu pogrzebu matki.

– *Szkapa! Nasza szkapa! Nasza droga, kochana, stara! – wołaliśmy na przemian, tuląc się do niej, gdzie kto mógł.*

Zapomniały na chwilę o śmierci swojej mamy.

Słowniczek:

żwir – drobne kamienie

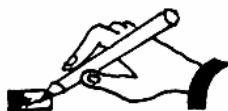
szkapa – chudy koń

zalecenia – porady

żywiciel – koń, przy pomocy którego ojciec zarabiał pieniądze na życie

Na podstawie tekstu I wykonaj zadania 1., 2., 3., 4., 5. i 6.

Zadanie 1.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Wydarzenia przedstawione w opowiadaniu działy się

- A. pod koniec XIX wieku w Warszawie.
- B. w XIX wieku we wsi nad Wisłą.
- C. w XX wieku nad Wisłą.
- D. pod koniec XVIII wieku w Warszawie.

Zadanie 2.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Rodzina Mostowiaków miała konia, aby

- A. woził turystów po Starym Mieście.
- B. jeździć w niedzielę na wycieczki za miasto.
- C. pracował z ojcem przy wożeniu żwiru.
- D. towarzyszył dzieciom w zabawach.

Zadanie 3.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Ojciec okazywał w domu

- A. żal i zdenerwowanie z powodu posiadania rodziny.
- B. niecierpliwość, ponieważ żona długo chorowała.
- C. złość, gdyż musiał sam wykonywać prace domowe.
- D. miłość, troskę i gotowość do ratowania żony.

Zadanie 4.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Sprzedanie przez ojca cennych pamiątek i konia świadczy o jego

- A. wielkiej i prawdziwej miłości do żony.
- B. obojętności wobec cierpienia kobiety.
- C. chęci wymiany domowych sprzętów na nowe.
- D. braku dbałości o pamiątkowe rzeczy.

Zadanie 5.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Główny problem przedstawiony w utworze to

- A. wesołe i wygodne życie dzieci w mieście.
- B. trudne warunki życia biednej rodziny.
- C. dobre warunki życia dzieci na wsi.
- D. kształcenie biednych dzieci i młodzieży.

Zadanie 6.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Słowa dzieci: *Szkapa! Nasza szkapa! Nasza droga, kochana, stara!* wyrażają

- A. zainteresowanie sportami konnymi.
- B. głęboką miłość do konia.
- C. zachwyt pięknym wyglądem szkapy.
- D. lekceważący stosunek do konia.

Przeczytaj uważnie tekst.

Słowniczek:

pantofelek – but

kartofelek – ziemniak

kafelek – płytka

szufelka – śmietniczka

kufelek – naczynie

Tekst II

Felek

Wicie, dzieci? –
świat jest wielki,
a na świecie same Felki.
Więc:
dla nówek – pantofelki,
a na obiad – kartofelki,
a do lodów są – wafelki,
a do pieca są – kafelki,
a do śmieci są – szufelki...
Naokoło wielki świat,
a pośrodku stoję ja:
nie kafelek,
nie kufelek,
ani nawet pantofelek,
stoję ja: po prostu Felek.

Wiktor Woroszyński

Na podstawie tekstu II wykonaj zadania 7., 8., 9., 10., 11. i 12.

Zadanie 7.

Uzupełnij zdania.

Autorem tekstu jest

Osobą, która mówi w tekście, jest

Zadanie 8.

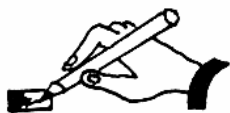

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Utwór jest adresowany do

- A. Felka.
- B. nauczycieli.
- C. dzieci.
- D. rodziców.

Zadanie 9.

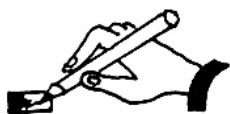

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Tekst jest

- A. wierszem.
- B. opowiadaniem.
- C. legendą.
- D. mitem.

Zadanie 10.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Pary wyrazów: „wielki – Felki”, „pantofelki – kartofelki”, „kafelek – kufelek” – są w wierszu

- A. porównaniami.
- B. epitetami.
- C. rymami.
- D. przenośniami.

Zadanie 11.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Felek powtarza słowa podobnie brzmiące: „pantofelki”, „kartofelki”, „wafelki”, „kafelki”, aby pokazać, że

- A. jest zadowolony ze swojego imienia.
- B. nie lubi jeść kartofelków i wafelków.
- C. chce mieć nowe pantofelki i kafelki.
- D. jest niezadowolony ze swojego imienia.

Zadanie 12.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Autor napisał ten tekst, aby czytelnika

- A. zasmucić.
- B. rozweselić.
- C. pouczyć.
- D. skrytykować.

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst III

Joanna Lipska uczyła w swoim domu dzieci sąsiadów. Polska w tym czasie była pod zaborami. Szkół było mało, nie można w nich było uczyć po polsku, a Polaków prześladowano.

W kuchence Lipskich bywało codziennie bardzo gwarno. Zza cienkiej ściany górnego piętarka domku wychodziły na zewnątrz cieniuchne głosy dziecięce, bąkające: – A... b... c... [...] Albo: – Pięć razy sześć – trzydzieści... cztery od dziesięciu – sześć itd. [...] Od jednych otrzymywała małe kwoty pieniężne, inni wynagradzali ją inaczej, jak mogli. Praczka bezpłatnie prała ich bieliznę; mularz, posiadający obszerny ogród, przynosił warzywa i owoce; [...] piekarzowie w dodatku do miesięcznego rubla przysyłali co dzień małą bułkę chleba.

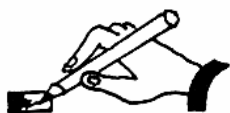
Niespodziewanie młoda dziewczyna Joanna Lipska stanęła przed sądem za utrzymywanie szkoły bez zezwolenia władz. Oto co powiedziała Joanna w sądzie: – *Uczyłam dzieci, myślałam, że czynię dobrze...*

Słowniczek:
gwarno – głośno
cieniuchne – bardzo cienkie
wynagradzać – płacić za pracę
rubel – pieniądź
mularz – murarz
bez zezwolenia – bez zgody
bułka chleba – okrągły chleb

Na podstawie tekstu III wykonaj zadania 13. i 14.

Zadanie 13.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Lekcje po polsku odbywały się u Lipskich, ponieważ w czasie zaborów

- A. dzieciom nie chciało się chodzić do szkoły.
- B. była ostra zima, a dzieci nie miały butów.
- C. w szkołach uczono tylko po rosyjsku lub po niemiecku.
- D. nie było wcale szkół dla dzieci i młodzieży.

Zadanie 14.

Napisz obok zdania TAK – gdy uważasz, że zdanie jest prawdziwe,
 NIE – gdy zdanie jest fałszywe.

TAK / NIE

- Joanna Lipska za zgodą władz uczyła polskie dzieci.
- Joanna uczyła dzieci biednych mieszkańców miasta.
- Za nauczanie Joanna otrzymywała dużo pieniędzy.
- Joanna Lipska została oskarżona o kradzież.
- Joanna uważała, że nauczając, czyni dobrze.
- Uczyła polskie dzieci, bo tak podpowiadało jej serce.

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst IV

Janusz Korczak był nauczycielem i wychowawcą biednych dzieci. Był ich przyjacielem i pisał dla nich książki. W Warszawie zorganizował żydowski Dom Sierot, w którym troskliwie opiekował się dziećmi. W jego obecności czuły się bezpiecznie. Wierzyły, że z nim nie stanie się im nic złego. Był również znanym lekarzem. Leczył nie tylko swoich wychowanków, ale też inne potrzebujące pomocy dzieci.

Janusz [...] kupił cały wór zabawek, książeczek, łakoci i maskę z siwą brodą, wystarał się o kozuch i długi pasterski kij. [...] – Święty Mikołaj! Idzie od domu do domu, wszystkich nazywa po imieniu, dla każdego ma [...] podarek [...].

Korczaka z dziećmi i personelem Domu Sierot załadowano do wagonów 5 sierpnia 1942 roku. Pociąg ruszył do Treblinki.

Janusz Korczak

Słowniczek:

Janusz – Janusz Korczak

nędza – bieda

personel – pracownicy

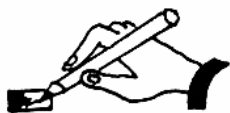
podarek – prezent

łakocie – słodycze

Treblinka – miejscowość, w której w 1940 roku założono obóz śmierci (koncentracyjny). Wymordowano w nim około 800 tys. ludzi pochodzenia żydowskiego.

Na podstawie tekstu IV wykonaj zadania 15., 16., 17. i 18.

Zadanie 15.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Janusz Korczak dla swych dzieci był

- A. obojętnym na ich problemy wychowawcą.
- B. odpowiedzialnym opiekunem i przyjacielem.
- C. człowiekiem bez serca.
- D. złym, groźnym lekarzem.

Zadanie 16.

Odpowiedz pełnymi zdaniami na pytania.

Dlaczego dzieci lubiły Janusza Korczaka?

.....

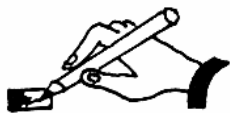
.....

Po co Janusz Korczak przebrał się za Świętego Mikołaja?

.....

.....

Zadanie 17.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Dzieci, które szły do pociągu z Januszem Korczakiem

- A. cieszyły się, że jadą na wycieczkę.
- B. spodziewały się zabawy z innymi dziećmi.
- C. nie miały zaufania do swego opiekuna.
- D. nie bały się, gdyż był z nimi ich opiekun.

Zadanie 18.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Janusz Korczak to

- A. postać fikcyjna.
- B. postać historyczna.
- C. bohater wiersza.
- D. narrator opowiadania.

Obejrzyj mapę.

Polska – miejsca, w których w czasie II wojny światowej były obozy koncentracyjne

Objaśnienie:

- – główne miasta
- – obozy koncentracyjne

Na podstawie mapy wykonaj zadanie 19.

Zadanie 19.

Uzupełnij tabelę.

Wpisz do tabeli nazwy miejscowości, w których w czasie II wojny światowej znajdowały się hitlerowskie obozy koncentracyjne.

Nazwa miejscowości	Nazwa miejscowości
1.	5.
2.	6.
3.	7.
4.	8.

Przeczytaj uważnie tekst.

Obejrzyj zdjęcie kartki pocztowej.

Tekst V

UNICEF (czytaj: *junisef*) to organizacja, której zadaniem jest pomoc dzieciom żyjącym w biednych krajach. Z encyklopedii dowiadujemy się, że UNICEF to: *organizacja powołana w 1946 r. przez [...] ONZ (= Organizację Narodów Zjednoczonych) [...] działa na rzecz podnoszenia stanu zdrowotności, wyżywienia i warunków życia dzieci na świecie [...] pomoc UNICEF obejmuje ochronę zdrowia, opiekę nad rodziną i dzieckiem, zwalczanie chorób zakaźnych, racjonalne żywienie [...] nauczanie i szkolenie zawodowe dzieci i młodzieży [...] dostarczanie niektórych artykułów spożywczych.* Organizacja ta w różny sposób zbiera pieniądze na prowadzoną działalność. Między innymi drukuje i sprzedaje kartki pocztowe. Jeśli zobaczysz kartkę z takim znaczkiem – kup ją. Pomożesz w ten sposób biednym dzieciom w innych krajach.

Kartka pocztowa

Na podstawie tekstu V oraz zdjęcia kartki pocztowej wykonaj zadania 20., 21., 22. i 23.

Zadanie 20.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Informacje na temat organizacji pomagających dzieciom można znaleźć w

- A. słowniku ortograficznym.
- B. słowniku pisarzy i lektur.
- C. encyklopedii techniki.
- D. encyklopedii powszechnej.

Zadanie 21.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Głównym zadaniem UNICEF-u jest

- A. pomaganie dzieciom.
- B. drukowanie książek.
- C. sprzedawanie żywności.
- D. udzielanie pożyczek.

Zadanie 22.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Notatka na temat UNICEF-u to tekst o charakterze

- A. literackim.
- B. urzędowym.
- C. naukowym.
- D. popularnonaukowym.

Zadanie 23.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Twarz osoby przedstawionej na pocztówce wyraża

- A. nienawiść.
- B. smutek.
- C. zdumienie.
- D. złość.

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst VI Kartki z pamiętnika

Słowniczek:

ampulka – tu: mały pojemnik z narkotykiem
odwyk – leczenie

21 marca 1973 roku

Pierwszy dzień wiosny. [...] Poszłam na pierwsze w życiu wagi. [...] Weszliśmy do pewnego mieszkania. [...] Na stoliku zauważyłam kilka strzykawek i jakieś pudełko. Filip wyjął z jednego ampulkę i podwinął rękaw. Bałam się bardzo, ale ciekawość była silniejsza. [...] Poczułam ukłucie i wlewanie się płynu do krwi. [...] Nie martwiłam się szkołą, domem. Chciałam tutaj zostać na zawsze.

20 grudnia 1977 roku

Jestem narkomanką. Nawet przed sobą muszę się w końcu do tego przyznać. [...] Dwa lata temu zawieziono mnie na pierwszy odwyk, później na drugi. A teraz? [...] Chyba nie umiem sobie pomóc, nie umiem też korzystać z pomocy innych. Chyba nie wierzę, że mogę jeszcze się wyleczyć.

Na podstawie tekstu VI wykonaj zadania 24., 25. i 26.

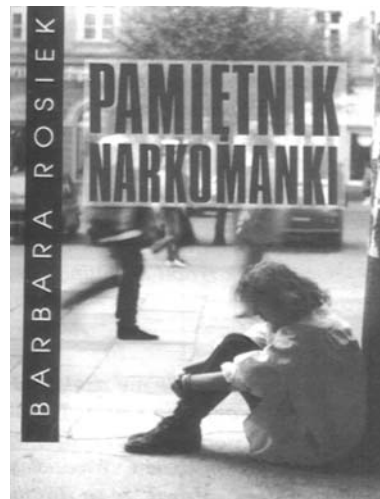
Zadanie 24.

Uporządkuj informacje z życia bohaterki w kolejności chronologicznej (od najdawniejszej do najnowszej).

Wpisz w cyfry od 1 do 7.

- dobre samopoczucie
- pierwszy zastrzyk
- pójście na wagary
- brak wiary w wyleczenie
- leczenie po raz drugi
- wizyta w obcym mieszkaniu
- pierwsze leczenie

Zadanie 25.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Pamiętnik to tekst, który jest

- A. opowiadaniem autora o swoim życiu.
- B. wierszem o zwierzętach.
- C. legendą o dawnych czasach.
- D. powieścią przygodową.

Zadanie 26.

Odpowiedz pełnymi zdaniami na pytania.

Dlaczego dziewczyna zaczęła brać narkotyki?

.....

.....

Dlaczego nie zerwała z nałogiem?

.....

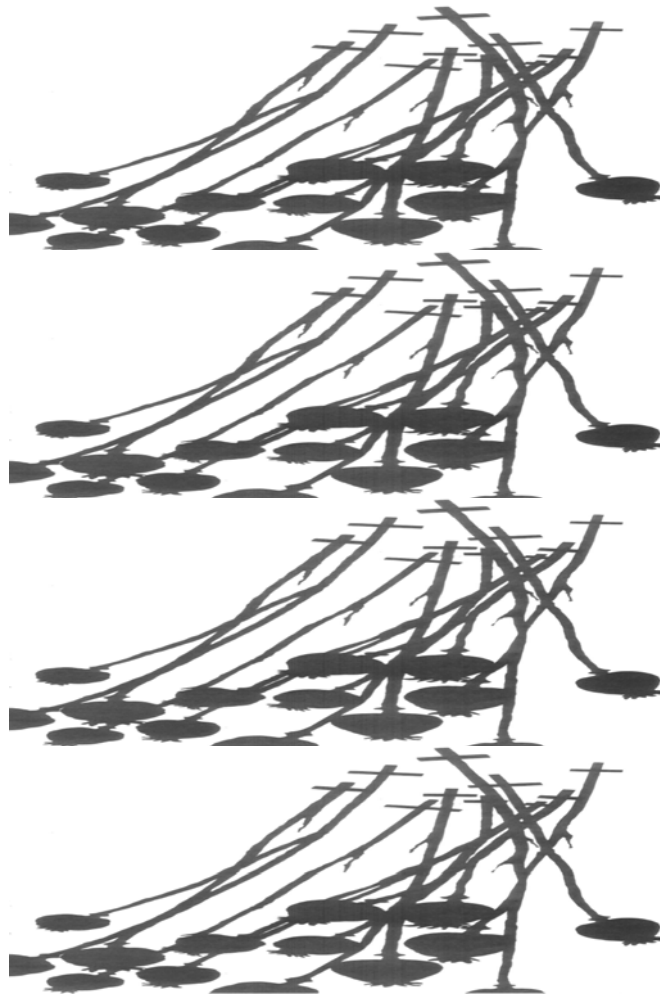
.....

Po ilu latach stwierdziła, że jest narkomanką?

.....

Obejrzyj fotografię plakatu.

← *makówka*

Na podstawie fotografii plakatu wykonaj zadania 27., 28., 29., 30. i 31.

Zadanie 27.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Łodygi i główki maku oznaczają na plakacie

- A. smaczne słodycze.
- B. trujące narkotyki.
- C. zdrową żywność.
- D. soczyste owoce.

Zadanie 28.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

To, że bukiet makówek jest odwrócony „do góry nogami”, oznacza

- A. gorące uczucia miłości.
- B. najserdeczniejsze życzenia.
- C. radość i zadowolenie.
- D. upadek, słabość, załamanie.

Zadanie 29.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Duża ilość łądyg makowych oznacza, że

- A. należy siać dużo maku.
- B. bukiet dużo kosztował.
- C. bukiet jest bardzo piękny.
- D. jest wielu narkomanów.

Zadanie 30.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Czarne krzyże przypominają o

- A. rodzinnym spotkaniu.
- B. śmierci i grobach.
- C. radosnych świątach.
- D. pójściu do kościoła.

Zadanie 31.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Plakat ma za zadanie przede wszystkim

- A. zachęcać ludzi do uprawiania maku.
- B. pokazywać, w jaki sposób sadzić mak.
- C. przestrzegać przed śmiercią od narkotyków.
- D. zachęcać ludzi do odwiedzania cmentarza.

Zadanie 32.

Napisz notatkę (co najmniej 7 zdań) o swoim dzieciństwie.

W notatce wykorzystaj następujące pytania pomocnicze:

Kim są Twoi rodzice (co robią)?

Czy masz rodzeństwo?

Jak spędzałeś (-aś) wolny czas?

Dokąd wyjeżdżałeś (-aś) ?

Jakie niespodzianki spotykały Cię w domu?

Jakie prezenty sprawiły Ci największą radość?

Jakie miałeś marzenia?

O moim dzieciństwie

A large rectangular box containing 20 horizontal dotted lines for writing.

